

*Agendapunt 7 Wijziging Reglement Kandidaatstelling en verkiezingen*

*Voorstel van Landelijk Bestuur aan partijcongres 20 november 2021*

## **Aanpassing Reglement Kandidaatstelling en Verkiezingen**

### **Voorstel**

Het Landelijk Bestuur stelt het partijcongres d.d. 20 november 2021 voor het volgende besluit te nemen:

**Het partijcongres van 20 november 2021 besluit om alle voorgestelde wijzigingen in het reglement Kandidaatstelling en Verkiezingen, zoals aangegeven in bijlage A vast te stellen.**

### **Inleiding**

Naar aanleiding van de Herziening Integriteitssysteem, zie agendapunt 4, moest ook het Reglement Kandidaatstelling en Verkiezingen worden aangepast. In artikel 20 van het reglement worden klachten over de kandidaatstellingsprocedure verwezen naar een vertrouwenspersoon. In de praktijk blijkt dat lang niet altijd de meest aangewezen weg te zijn. Dat is vanuit het oogpunt van het integriteitssysteem de reden om dit artikel te herzien.

Naar aanleiding van de ervaringen bij de laatste verkiezingen waren er nog veel meer redenen om dit Reglement aan te passen.

Het aangepaste Reglement Kandidaatstelling en Verkiezingen staat in de bijlage. De wijzigingen zijn in het **rood** aangegeven. Hierbij kan dus niet direct gelezen worden welke tekst er oorspronkelijk stond. Hiervoor moet vergeleken worden met de huidige tekst zoals die nu nog op de reglementenpagina van de website staat.

### **Toelichtingen**

Een paar extra toelichtingen:

#### *Algemeen*

Er zijn vrij veel termijnen die genoemd worden in het Reglement verkleind of zelfs helemaal weggehaald. Dit in de eerste plaats omdat die termijnen in elk geval landelijk eigenlijk nooit gehaald worden. Maar ook omdat ze overbodig waren of onnodig lang. We beschouwen dit niet als een compromis tussen wenselijkheid en haalbaarheid, maar als prima regels.

#### *Artikel 5.5*

Er wordt in het reglement toegevoegd de huidige praktijk dat de lijstrekker voorgesteld wordt aan het partijcongres, zonder tussenkomst van een selectiecommissie. Dit gebeurt vanwege politieke / campagne technische redenen.

#### *Artikel 6.2*

Het voordragen van een kandidaat gebeurt eigenlijk niet. Wat wel gebeurt, is het ondersteunen van kandidatuur. Daarom voldoet de nieuwe zin.

#### *Artikel 14*

Dit artikel wordt in deze versie van het reglement niet aangepast. Het Landelijk Bestuur heeft het voornemen tijdens het volgende congres een voorstel voor aanpassing van dit artikel voor te leggen aan het partijcongres.

## Bijlage A

### **Reglement Kandidaatstelling en Verkiezingen**

*Ingaande per 17 november 2007, gewijzigd op 14 mei 2011 (art. 2, waterschapsverkiezingen), op 13 april 2013 (art. 2, Eerste Kamerverkiezingen), op 21 juni 2014 (artt. 2, 6 en 19, invoering Partijcongres en individueel lidmaatschap en stemrecht), op 13 juni 2015 ("kiesvereniging(en)" vervangen door "lokale afdeling(en)") en op 9 juni 2018 (art. 6a termijnen voor politici en bestuurders). **Grondig herzien op 20 november 2021.***

#### **Toepassing.**

##### **Artikel 1.**

Dit reglement is van toepassing op de kandidaatstellingprocedures voor de verschillende verkiezingen voor vertegenwoordigende organen, zoals deze zijn genoemd in artikel 2.

#### **Verantwoordelijkheid en voorbereiding.**

##### **Artikel 2.**

1. Ten aanzien van de verschillende kandidaatstellingsprocedures voor verkiezingen voor vertegenwoordigende organen, zijn er de volgende besturen en vergaderingen:
  - a. voor de verkiezingen voor de Tweede Kamer: het Landelijk Bestuur en het Partijcongres;
  - b. voor de verkiezingen voor de Eerste Kamer: het Landelijk Bestuur en het Partijcongres;
  - c. voor de verkiezingen voor het Europees Parlement: het Landelijk Bestuur en het Partijcongres;
  - d. voor de verkiezingen voor Provinciale Staten: het Provinciale Uniebestuur en de Provinciale Unievergadering;
  - e. voor de verkiezingen voor een gemeenteraad: het bestuur van de lokale afdeling onder wiens werkgebied de betreffende gemeente valt en de **ledenvergadering** van die lokale afdeling;
  - f. voor de verkiezingen voor een algemeen bestuur van een waterschap: het bestuur van de Provinciale Unie van de provincie waar het hoofdkantoor van het waterschap is gevestigd en de Provinciale Unievergadering van deze Provinciale Unie, waarbij deze vergadering wordt uitgebreid met lokale afdelingen buiten deze Provinciale Unie waarvan het werkgebied gemeenten betreft die geheel of gedeeltelijk binnen de grenzen van het betreffende waterschap liggen en met individuele leden die in het betreffende waterschap woonachtig zijn.
2. Het bestuur is verantwoordelijk voor de voorbereidingen voor de kandidaatstelling en verkiezingen. Het maakt daartoe een planning, waarbij het de in dit reglement genoemde uiterste termijnen in acht neemt.

#### **Partijbreed databestand met kwalitatieve gegevens van leden.**

##### **Artikel 3.**

1. De ChristenUnie kent een partijbreed databestand waarin kwalitatieve gegevens van leden worden beheerd.

2. Dit databestand wordt mede beheerd met het oog op permanente scouting van kandidaten in de verschillende kandidaatstellingsprocedures.

3. Het beheer, gebruik en bescherming van dit databestand is onderworpen aan een protocol **dat voldoet aan AVG vereisten.**

### **Deelname aan verkiezingen, profielschetsen en samenwerking.**

#### **Artikel 4.**

1. De **ledenvergadering** besluit uiterlijk veertien maanden voorafgaande aan de dag van de verkiezingen of aan de verkiezingen wordt deelgenomen.

2. Indien de **ledenvergadering** heeft besloten om aan de verkiezingen mee te doen, roept het **bestuur** uiterlijk dertien maanden voorafgaande aan de dag van de verkiezingen de vergadering bijeen waarop het de volgende onderwerpen agendeert:

- a. een voorstel betreffende de profielschets van de kandidaten,
- b. een voorstel betreffende de profielschets van de fractie,
- c. een voorstel tot of een bespreking van eventuele lijstineenschuiving,
- d. een voorstel tot de totstandkoming van het verkiezingsprogramma en
- e. een voorstel voor de samenstelling van de selectiecommissie.

3. De **bijeenroeping** van de leden vindt plaats conform de voor de betreffende vergadering geldende procedure.

### **Selectiecommissie.**

#### **Artikel 5.**

1. De selectiecommissie is belast met:

- a. de werving van kandidaten,
- b. het selecteren van kandidaten die het voor een plaats op de kandidatenlijst geschikt acht en
- c. het opstellen van een advies over de kandidatenlijst.

2. De selectiecommissie bestaat uit minimaal drie leden.

3. De Regeling Verenigbaarheid functies is van toepassing op de verenigbaarheid van het lidmaatschap van de selectiecommissie met andere functies.

4. In afwijking van het vorige artikel, tweede lid, onder e, kan het bestuur **gemotiveerd** voorstellen om af te zien van het instellen van een selectiecommissie. In dat geval vervult het bestuur de functie van de selectiecommissie. De op de selectiecommissie van toepassing zijnde artikelen, zijn dan op het bestuur zo veel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

**5. Eveneens in afwijking van het vorige artikel, tweede lid, onder e, kan het bestuur vanwege zwaarwegende politieke redenen de vergadering voorstellen om zonder gebruik te maken van een selectiecommissie een lijsttrekker te benoemen.**

### **Werving.**

#### **Artikel 6.**

1. De selectiecommissie roept individuele leden op om voor een plaats op de kandidatenlijst te solliciteren. Zij kan daarnaast ook gericht leden benaderen met het verzoek om aan deze oproep gehoor te geven.
2. De kandidatuur voor een plaats op de kandidatenlijst kan ondersteund worden door collectieven van leden en door besturen.
3. De selectiecommissie maakt bekend aan welke eisen een sollicitatie of voordracht dient te voldoen.
4. De sollicitatie- en voordrachttermijn bedraagt ten minste zes weken en sluit uiterlijk negen maanden voorafgaande aan de dag van de verkiezingen.
5. De selectiecommissie bevestigt de ontvangst van de ingediende sollicitaties en **ondersteuning**. Het vermeldt daarbij het geplande verdere verloop van de procedure.

### **Termijnen voor politici en bestuurders.**

#### **Artikel 6a.**

Als regel wordt gehanteerd dat politici en bestuurders maximaal drie zittingstermijnen in dezelfde functie in dezelfde bestuurslaag in dezelfde plaats plaatsnemen. Wil een selectiecommissie of bestuur van deze regel afwijken, dan moet dit **gemotiveerd** ter besluitvorming aan de ledenvergadering worden voorgelegd.

### **Selectie.**

#### **Artikel 7.**

1. De selectiecommissie nodigt **iedereen die heeft gesolliciteerd**, uit voor een gesprek. Zij maakt van elk gesprek een kort verslag.
2. In afwijking van het vorige lid, kan de selectiecommissie besluiten om een selectie te maken van personen met wie zij een gesprek voert. Dit kan alleen als de toepassing van het in het vorige lid bepaalde tot een onevenredig zware tijd- en werkbelasting voor de selectiecommissie leidt. De selectiecommissie geeft aan de personen die niet worden uitgenodigd aan of hun sollicitatie of voordracht wordt afgewezen, dan wel wordt aangehouden.
3. De selectiecommissie kan gebruik maken van het partijbrede databestand **via een daartoe geautoriseerde medewerker van het partijbureau**.
4. De selectiecommissie kan voorts gebruik maken van andere selectiemiddelen, mits die te voren bekend zijn gemaakt. Een psychologisch onderzoek of een assessment kan slechts plaatsvinden door of onder verantwoordelijkheid van een erkend psycholoog.
5. **Kandidaten wordt gevraagd referenties in te dienen bij hun sollicitatie**. Indien de selectiecommissie informatie bij derden wil inwinnen, stelt zij de betreffende persoon hiervan vooraf in kennis. De beoogde informatie moet direct verband houden met de kandidaatstellingsprocedure en mag geen onevenredige inbreuk maken op de persoonlijke levenssfeer.

6. De selectiecommissie kan het bestuur, de eventueel zittende fractieleden en politieke bestuurders, en de beoogde lijsttrekker om advies vragen. De selectiecommissie eerbiedigt in dit gesprek de eventuele wens van de betreffende persoon dat zijn deelname aan de kandidaatstellingsprocedure in dit stadium nog niet bekend wordt gemaakt.

#### **Communicatie over het advies van de selectiecommissie.**

##### **Artikel 8.**

1. Indien de selectiecommissie op enig moment besluit dat zij niet zal adviseren om iemand voor een plaats op de kandidatenlijst in aanmerking te laten komen, stelt zij de kandidaat hiervan gemotiveerd, schriftelijk in kennis. De selectiecommissie kan daarbij aangeven op welke terreinen de kandidaat zich naar het oordeel van de commissie zou moeten ontwikkelen.

2. Indien de selectiecommissie besluit dat zij zal adviseren om iemand voor een plaats op de kandidatenlijst in aanmerking te laten komen, stelt zij de kandidaat hiervan gemotiveerd, schriftelijk in kennis. De commissie geeft daarbij ook aan wat de geadviseerde positie is. Zij kan daarbij verder aangeven op welke terreinen de kandidaat zich naar haar oordeel zou moeten ontwikkelen. De kandidaat kan op dit moment nog kenbaar maken zich terug te trekken. Diens naam zal desgewenst niet in het rapport komen.

#### **Advies over kandidatenlijst.**

##### **Artikel 9.**

1. Uiterlijk vier maanden voorafgaande aan de dag van de verkiezingen, legt de selectiecommissie een advies over de kandidatenlijst voor aan het bestuur.

2. Het advies bevat ten minste:

- a. een toelichting op het gevoerde proces,
- b. een geadviseerde volgorde van de kandidatenlijst en
- c. een motivatie daarvan.

3. De selectiecommissie kan in haar advies aangeven dat onderdelen ervan alleen ter informatie voor het bestuur zijn.

4. De selectiecommissie kan in haar advies meer personen voor een plaats op de kandidatenlijst in aanmerking laten komen dan het maximale aantal waaraan een kandidatenlijst conform de Kieswet is gebonden.

5. De inhoud van het advies is in dit stadium vertrouwelijk.

#### **Voorstel voor kandidatenlijst.**

##### **Artikel 10.**

1. Nadat het advies van de selectiecommissie aan het bestuur is voorgelegd, stelt het een voorstel voor de kandidatenlijst op.

2. Indien het bestuur het advies van de selectiecommissie in zijn geheel overneemt, kan het in de toelichting op zijn voorstel volstaan met een verwijzing naar het advies van de selectiecommissie. Indien het bestuur van het advies afwijkt, licht het dit toe.

3. Het bestuur kan in zijn voorstel meer personen voor een plaats op de kandidatenlijst in aanmerking laten komen dan het maximale aantal waaraan een kandidatenlijst conform de Kieswet is gebonden.

4. De inhoud van het voorstel voor de kandidatenlijst en van de eventuele toelichting daarop zijn in dit stadium vertrouwelijk.

### **Communicatie over het voorstel voor de kandidatenlijst.**

#### **Artikel 11.**

**Voor** de bekendmaking van het voorstel voor de kandidatenlijst aan de vergadering, stelt het bestuur alle personen die in het advies voorkwamen, van hun positie op de voorgestelde kandidatenlijst gemotiveerd in kennis. Dit dient zowel mondeling als schriftelijk te gebeuren.

#### **Terugtrekken.**

#### **Artikel 12.**

Indien iemand zich uiterlijk een week voor de bekendmaking van de stukken als bedoeld in art. 13, lid 1, terugtrekt, kan desgewenst zijn naam uit die stukken worden weggelaten. Het terugtrekken dient schriftelijk te gebeuren.

### **Bekendmaking van de stukken aan de vergadering.**

#### **Artikel 13.**

1. Uiterlijk **drie** maanden voorafgaande aan de dag van de verkiezingen, roept het bestuur de vergadering bijeen die de kandidatenlijst vaststelt. Bij de uitnodiging **wordt geagendeerd**:
  - a. het voorstel voor de kandidatenlijst met de eventuele toelichting daarop en
  - b. het advies van de selectiecommissie, uitgezonderd de onderdelen waarvan de selectiecommissie heeft aangegeven dat deze alleen ter informatie voor het bestuur zijn.
2. De bijeenroeping van de vergadering en de bekendmaking van de stukken vinden plaats conform de voor de betreffende vergadering geldende procedure.

### **Amendementen op het voorstel voor de kandidatenlijst.**

#### **Artikel 14.**

Op het voorstel voor de kandidatenlijst kunnen amendementen worden ingediend, conform de voor de betreffende vergadering geldende procedure en met inachtneming van het volgende:

- a. een amendement kan slechts in behandeling worden genomen voor zover daarin wordt voorgesteld om een kandidaat die reeds op het voorstel voor de kandidatenlijst voorkomt, voor een andere positie te kandideren en
- b. een amendement kan slechts in behandeling worden genomen indien het ook door de kandidaat die het betreft, wordt ondersteund.

## **Stemmingen over de kandidatenlijst.**

### **Artikel 15.**

1. Over iedere positie op de kandidatenlijst wordt gestemd, tenzij voor een bepaalde positie slechts een kandidaat is. In dat geval wordt hij door de voorzitter voor de betreffende positie verkozen verklaard.
2. De stemmingen beginnen bij de hoogste positie op de lijst, gevolgd door de tweede, enzovoort.
3. Indien voor een bepaalde positie meerdere kandidaten zijn, wordt de volgende procedure in acht genomen:
  - a. Een kandidaat is verkozen indien hij de volstrekte meerderheid van stemmen heeft gehaald.
  - b. Indien niemand de volstrekte meerderheid heeft verkregen, heeft een tweede stemming plaats.
  - c. Heeft dan opnieuw niemand de volstrekte meerderheid verkregen, dan vinden herstemmingen plaats, totdat hetzij één persoon de volstrekte meerderheid heeft verkregen, hetzij tussen twee personen is gestemd en de stemmen staken.
  - d. Bij herstemmingen, waaronder niet is begrepen de tweede stemming als bedoeld onder b, wordt telkens gestemd tussen de personen, op wie bij de voorafgaande stemming is gestemd, met uitzondering van de persoon, op wie bij die voorafgaande stemming het minst aantal stemmen is uitgebracht.
  - e. Is bij die voorafgaande stemming het minst aantal stemmen op meerdere personen uitgebracht, dan wordt door loting uitgemaakt, op wie van die personen bij de nieuwe stemming geen stemmen meer kunnen worden uitgebracht.
  - f. Wanneer bij een stemming tussen twee personen de stemmen staken, beslist het lot wie van beiden is gekozen.
4. Indien een kandidaat die door middel van een amendement voor een andere positie is gekandideerd, een stemming verliest, dan is hij ook kandidaat voor de volgende posities, tenzij de kandidaat anders beslist.
5. Indien een kandidaat door een aangenomen amendement op hogere positie terechtkomt, zakken zowel de kandidaat die aanvankelijk op die positie stond als de kandidaten die op de posities stonden tot aan die van de kandidaat die op een hogere positie is terechtgekomen, elk een plaats.
6. Voor het overige geldt inzake stemmingen hetgeen in de betreffende statuten en reglementen is bepaald.
7. De kandidaten die zijn verkozen op de posities die vallen binnen het maximum waaraan een kandidatenlijst conform de Kieswet is gebonden, zijn de kandidaten op de definitieve kandidatenlijst. Deze lijst wordt als zodanig in zijn geheel door de vergadering vastgesteld.
8. Eventuele overige kandidaten zijn reservekandidaten, op volgorde van de verkozen posities.

## **Communicatie over de positie op de kandidatenlijst en bewilliging.**

### **Artikel 16.**

1. Na de vaststelling van de kandidatenlijst, stelt het bestuur de kandidaten van hun definitieve positie op de kandidatenlijst op de hoogte.

2. Daarbij verzoekt het bestuur de kandidaten om in hun kandidaatstelling te bewilligen door middel van het ondertekenen van de Bewilligingverklaring.

#### **Uitvallen kandidaten.**

##### **Artikel 17.**

Indien de kandidatenlijst onvolledig wordt in geval van overlijden, verhuizen of bedanken van een kandidaat, is het bestuur bevoegd om de kandidatenlijst door opschuiving aan te vullen met reservekandidaten als bedoeld in art. 15, lid 8.

#### **Inlevering kandidatenlijst.**

##### **Artikel 18.**

Het bestuur draagt zorg voor het inleveren van de kandidatenlijst en de daarbij in te leveren stukken op de dag van kandidaatstelling.

#### **Niet-periodieke verkiezingen.**

##### **Artikel 19.**

1. In geval van niet-periodieke verkiezingen, vindt de kandidaatstelling zoveel mogelijk met inachtneming van dit reglement plaats, waarbij het bestuur, zodra de vermoedelijke dag van de verkiezingen bekend is, de termijnen vaststelt. De definitieve kandidatenlijst wordt in elk geval vastgesteld door de vergadering.

2. Het bestuur publiceert zo spoedig mogelijk de gewijzigde kandidaatstellingsprocedure.

3. Bij gemeentelijke herindeling is, als er sprake is van meerdere lokale afdelingen, de kandidaatstellingsprocedure een verantwoordelijkheid van de betreffende lokale afdelingen gezamenlijk.

4. Bij vervroegde verkiezingen voor de Tweede Kamer binnen een jaar na de laatstgehouden verkiezingen, kan het bestuur besluiten om dezelfde kandidatenlijst te hanteren als bij deze laatstgehouden verkiezingen.

5. In afwijking van het vorige lid, is het Landelijk Bestuur op schriftelijk verzoek van tenminste een zodanig aantal leden als omschreven staat in art. 15 lid 1 sub c van de statuten, verplicht tot het bijeenroepen van het Partijcongres om een nieuwe kandidatenlijst vast te stellen.

#### **Klachten en vertrouwenskwesaties.**

##### **Artikel 20.**

1. Personen kunnen een eventuele klacht over het functioneren van de selectiecommissie, het bestuur of de vergadering, melden bij de regionale of landelijke geschillencommissie, die de klacht zal behandelen conform de geschillenregeling.



2. Indien een persoon in het selectieproces te maken heeft met niet-integere omgangsvormen, kan diegene desgewenst contact opnemen met één van de landelijke vertrouwenspersonen.

**Hardheidsclausule.**

**Artikel 21.**

Indien de toepassing van een of meerdere onderdelen van dit reglement zodanig uitwerkt dat het de ChristenUnie schaadt of beperkt, of op een andere manier tot onwenselijke of onredelijke uitkomsten leidt, dit ter beoordeling van het bestuur, dan kan het bestuur besluiten om van het betreffende onderdeel af te wijken. Het stelt de vergadering zo snel mogelijk van een dergelijke beslissing in kennis.

**Onvoorziene gevallen.**

**Artikel 22.**

In gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist het bestuur. Het stelt de vergadering zo snel mogelijk van een dergelijke beslissing in kennis.